

zo der ere gods ynd Marië
 ynre lieuer moeder ynd al-
 re godes hylligen. beghint
 hier dat ander stuc vā de passionail. welchs in
 de latijn geschick is passionale sanctorū. dat is
 dat boich vā der hylligen lijde. in zo de eijsten.

Dye legende vā dem alre hyllichste man
 geboren vā den vuyuen vā sent Johan
 dem Douffer vns heren Ihesu cristi.

Der Jo
 hās baptiste
 geboerte dye
 was gebot/
 schaffe vā de
 ertengel Gabriel in deser
 manieren. Als men in his-
 toria scolastica geschreuen
 vijnder. Sae Dan mol.
 de gods dienste ve
 ynd verheuen. se
 vpiiii. oenerste
 eyne vā die
 ierste. inde
 furste der
 mid secze
 Eleazar

van dem geslecht van ytamar. Ind mit dem loff
 syn wechen dat sy dienen solden in de tempel. In
 de dye achte weche. ind van des geslechte was zach
 ynd syn huysfrouwe Elizabeth warē beyde alre. yn
 lyndere. Op ein tyt doe Zacharias in den temple
 zo volbringer dat offerhande dat men mit dem v
 menichte des volcks wart synre daer bussen. soe off
 der engel Gabriel. in der rechter suden staende by
 doe Zacharias verueert was van dem gesicht de

der engel zo ym. Zacharia. niet vut
chte dich. want dyn gebede is verhoert.
Als dye glose sprucht. Soe is dit
dat eyghendom d' guede enghelen.
da: sy dye gheue dye verueert werde
vys yrem gesicht. dye vertroosten se
snel mit eynde suessen vermanyn/
ghe. Mer weder om soe plegen dye
quaden engelen. als sy sich verwan
delen in enghelen des lichtes. dye ghe
ue dye van yn verueert werde. noch
meer zo verueeren. **G**abriel der
borschaffte ynde verkundichte Za
charias dat hey eyn soen hain solde
der johanes heyschen solde. der gey
nen wijn. noch gheynen anderen
ranck der droncken macht duncke
yrt. inde hey sall vnr dom heren
en in de gheyst ynde in der crast
propheeten. Helias. Johannes
wyrt gheyschen Helias vnr
re woenynghe wycke. wat sy wo
n leyde. der woestenen. In
n de zoche ynde kost. wat
aissen. inde vnr dye
yr keyder cleydin
vnr des amte
en beyde vnr
der wyrt sy
chters ynde
s eyn vur/
Inde ouch
ynde ne/
r woirden
ckel. Mer
yn alcheyt
chberheyt.
uelen. inde
begheerde
gel. Mer
rden ni/
e vnr sto/
dat dye

zwyuelynge hijwylen is gheschier
ynde ouch ontschuldighet vnr dye
groysheyt der beloefften. Inde al
sus soe liest men van Abraham.
Want dae vnse heere yem belouet
hadde dat syn geslechte besitzzen sol
de dat lant va Chanaan. soe sprach
Abraham zo yem. Here god wair
by mach ich wyssen dat ich dit lant
besitzzen sall. Vnse here antworde
yem. ynde gaff ym eyn zeychen yn
sprach. Neeme eyn koe van drije jat
ren als in dem eyrsten boick va der
biblen geschreuen is. Bewijlen ple
ghet men ouch dye zwyuelynge zo
ontschuldigen als men merckt dye
eyghen frantcheyt. Inde alsus ys
geschreuen va Gedeon d' dae sprach
Lieue here. wair mede sal ich israel
verloesen want sich myn geslechte
is dat mynste in Manasse. ynd ich
bin der mynste in myns vader hu
ys. Inde daerom eyschede hey van
gode eyn zeychen. ynde hey gaf ym
eyn zeychen van dem vlesch mye
der wolken. als in der rijchter boick
staet. Bewijlen plecht men ouch zo
ontschuldigen dye zwyuelynge
dye onmoeghelicheyt der natu
ren. als Sara dede. Want dae vn
se here zo Abraham gesp. he had
de. Als ich weder here. soe sal ich zo
dyr komen. ynd Sara dyn wiiff sal
eyn soen hain. Soe lachede Sara
achter der doere ynd sprach. Naec de
dat ich alt bin geworden. ynd myn
here alt is. soe sal ich plegē d' vleisch
licher genuecten. Wair om is dan
dat Zacharias allein stomme wirt
vnr dye zwyuelinge. Soe doch da
er was dye groisheyt der beloefften
ynde aenmerckynge der eynghe
re frantcheyt ind' alsus sich onwer

dicht achtet zo verkrijghen alsulche
soen. ynde ouch was daer dye onmo-
gelicheyt der natuerē. Ind alle dye
anderen dye voer ghenoept syn-
ghen straffinghe ontfinghen vñ
eyre ongelouicheyt. Dat is geschi-
et vñ menigerhande reden wyllē.
Dye eyrst als Beda sprucht. Vm
dat hey niet ghelouende gespraechē
hāt soe is he geslaghen wordē myt
dem swyghen. op dat he al swygen-
de leeret ghelouen. Tzo dem ande-
ren soe waert he stomme. vñ dat in
syns kins geboerte deste meerre wō-
der ynde miracel gheschien solde.
Want dae in iohannes geboerte dē
vader syn spracch wart weder geuē-
soe wuesche ein miracel op dat an-
der. Tzo dem derden soe was yt be-
queemlich dat he syn stēme verloes-
als die stymme waert geboren. ynd
dat men dem geset z gelouet zo swyge
Tzo dem vierden. want hey eysche-
de eyn tzeichen van gode. Ind da-
erom soe ontfincē he syn stomheyt
zo eynē tzeichen. **S**ae zacharias
vys dem tempel quam zo dē volck
ynde sy saghen dat he stom was ge-
worden. soe bekenden sy vssynem
wyncken dat he in dem tempel eyn
visioen gesien hadde. Inde dae syn
weche volbracht was soe ghincē he
zo huys. ynde Elyzabeth ontfincē
ynde verbarch sich vijff maenden.
want als sēte Ambrosius sprucht.
soe schaemde sy sich dat sy alt was.
yñ nu eyn kynt droech. vñ dat mē
nyet meynen solde dat sy sich in yr
altheyt gegēē hadde zo der vleisch-
licher genucheden. Nochtant ver-
vrouwet sy sich dat sy van dē laster
ynd dem verwijsse der onvruchtber

heyt verloest was. want yt is grois
verwijsse. sput. ynde schande d vrou-
wen. dat sy dat loen der brulofte ny-
et enmogen wynnē. dair om mē dye
brulofte hēlt. yñ dye vleischliche sū-
de mede ontschuldiget. Inde in dē
sesten maent doe dit vernam maria
die vnser heren ontfangen hadde.
soe vervrouwet sich die swāger sock
frouwe mit dancberheyt van der
verloefinghe der onvruchtberheit.
vñ dat yr nicht drachtich was. ynd
vñ dat sy mede lijdē hadde mit yr
altheyt. soe quam sy zo Elyzabeth
Inde als sy se gegruytet hadde. in
sente iohannes yzont vol was des
hyllighen gheystz. soe gevoelde hey
dat der godes soen zo ym quam. in
van vrowden soe sprancē he op in
synre moeder lichaem. Ind vñ dat
hey yñ mit dem mōde ynd mit syn-
re stemme nyet gruyzen enmochte.
soe dede he dat mit beregynghē als
off hey yñ gherne gegruytet hadde
ynde teghen synen heren op gesta-
en hadde yñ zo eeren. Maria bleeff
by Elyzabeth eijre nichten drij ma-
enden. ynde diende yr. Inde doe sēte
iohan geboren was. soe hōeff sy yr
mit eyren hyllighen kenden vā der
eerde. Als mē liest in historia scolaf-
tica. ynd sy dede al dat dat ein wa-
ertz vrouwe doet. **D**ese hylli-
ghe vutloeffter des heren hadde. ix.
sonderlinghe priuilegien ynde vrij-
heyden. ynde besonder scheen he dair
mede. Wāt der selue engel der vn-
ser heren boetschaffte. der verkundi-
chte yñ ouch. He vervrouwet sich
in synre moeder lichaem. Dye moi-
der vns heren hōeuen eijst op van
der eerden. he ontbant syns vaders

songhe. **H**ey ordinerde eijst den
doiff. he wijfde christu mit dem vint
ger. ynde xpus pries yn bouen alle
mynschen. He verkundichte de ghe
nen dye in de vor. burch d helle warē
dat xpus komē solde. Om dese. ix.
privilegien. so hies yn vnse here ein
prophetē. ynd meer dan ein prophe
et. Waervm dat he yn meere hies
dan ein propheet. daer op spricht io
hānes guldemont alsus. Eyn pro
pheet ontfaet waldait van gode.
ys dat niet soe dat eyn propheet sal
geuen god die waeldait des doiffs.
Neyen. Eynē propheeten hert zo
dat he van gode prophetier. ys dat
nyet soe dat yt eynē propheetē zo be
hert dat god van yem propheetier.
Neyen. Alle propheeten hain pro
phetiert van christo. mer vā yn en
is niet prophetiert. Mer sent iohan
en prophetierde niet alleynē vā cris
to. mer ander propheeten prophetier
den ouch van sent iohan. Alle and
er propheeten waren dragher des woir
des. mer sente iohan was dye stēme
dye vur de woirt ghinc. Glosa. dat
woirt staet hier vur den gods soen.
Mer dat woirt heyst. ynd als die
stēme de woirt dat neeste is. nochtāt
is sy dat woirt niet. Soe veel is io
hannes meer Christo dan dye ander
propheetē. nochtāt is he niet xpus.
Als sent Ambrosius spricht. soe
wyrt sent iohan in vijf dinghen ge
prijst. dat is van synē alderen. van
den miraculen. van synē seden. ynd
van synē ganc. ynd vā synre predi
cacion. Sent loue synre alderen na
de als Ambrosius schrijft. wyrt kun
dich vyff vyff dinghen. inde daer aff
spricht he also. Dat is eyn vol lo/

te ynd prijs. daer men dat geslechte
begrijft in de seden. ynd die sedē in ge
rechticheyt. dat ampt in der priester
schaft. dat werck in de gebode gods.
ynd dat ordel in verrechtuerdinghe.
So de anderē soe wyrt sent iohēs
geprijsd vyf de miraculē. Vā welchē
ezlige geschiedē eer he in synre moi
der licham ontfangen wart. dat is
dye verkundinge des engels. ynde
dat yem der engel synē naemē gaff.
ynd dat syn vad stom wart. Ezlige
geschiedē dae he ontfangē waert in
de licha. als dat he entgegen die na
tuere ontfangē wart. ynd dat he in der
moider licha gebillicht was. in ver
vult mit der ganc d propheetic. Ez
lige miraculē geschiedē dae he geba
erē was. als dat syn vad in syn moe
der beide de gheist d propheetic cree
ghē in ontfingē. wāt syn moid wof
te syn naemē. ynd syn vader machte
ein sancē ynd syn vad wart sprechē
de. ynd veruult mit de hyligē geyst.
Vā de dat dye moid wolde hain de
naemē iohēs ynd nyet zacharias. soe
verwōderde sich seer dat volck. wāt
als sy vergadert warē vm dat kynt
zo besnyde. op de achtē dach soe wol
de sy dat kynt noemē nae de naemē
syns vaders. In als dit die moider
herde. soe sprach sy. yt sal in gheyn
reley wijs zacharias heyschē. mer io
hānes sal syn naem syn. Weer had
de dit d moid geoffebairt. soe doch d
vad stōme was. Dat wiste sy durch
de hyligē geyst. in als die moid dat
weygerde. soe gingē sy zo de vader.
ynd winckten ym wie men dat kynt
sult noemē. soe eyschede he eyn grif
fell. ynde schreeff in eyn sydraiffel.
Syn name sal heyschē Johannes.

Sicut ambrosius spricht. Nre
 ke Johannes an) we groisse craft
 dat yn sime manengwas. Want
 dat noemen van sime ^{name} gaff den
 stumen dat spreken. Deme va
 der eynen soen) ind dem volcke
 eynen prester. Want syn va
 der was zo voerens syrgende
 yn der zongē) ind vnrudjtē ar
 van hē kynde) ind berouuet vā
 sime dvnste. Mer doe Johā
 nes geboren was) also balde
 wart syn vader eyn pphete ind
 begonde zo spreken. Ind hē
 kreich eyn kynt van gode) ind
 syn dvnst zoynte dat he eyn
 prester was. Ezo dem derden
 wirt he gepryst of synen so
 den) want he was alto hillich
 van leuen) van sime hillicheit
 spricht spricht Johannes gul
 demont. Sicut Johannes leue
 maicht dat dat leuen alre my
 schen sicheit suulich. Gelich als
 off du frages ey wylt deit. Ja
~~fr~~ sprichs du dat is eyn wylt
 seer deit. Mer heuldes du dat vt
 gaw dē sine so sicheit u vnrerne
 ind besmyt) we wail it yn der war
 heit neit vnrer) in wter. Ind ynt
 gavn Johānes zo reche so sicheit
 alre mysche leue vnrer. Ind syn
 heulich hadde dryverley getzuyt
 mysse. Dat erste was vā dē dē bouē
 dē hemele sint) dat is van der dry
 ueldich. Ind zo dem erste vā dem
 vader) der minoempt eynē engel
 als malachias spricht in dē ij cap
 ittel. Sich icht senden mynē engel
 der dyne wech vnr dyne ange
 sichte bereyde sal. Engel is ey na
 me vā dē ste ind eys amptes ind
 in is neit ey name der nature. Ind
 dar vmb heist mē Johānes eyn

engel vā des amptes ind dē ste wege.
Wm dat it schyft dat he alre engelen
 dēst gedayn hat) want he hat dat
 ampt der engelen genoempt Seraphy
Seraphim is so vil gesproche als byr
 nende) want sy machē vns byrende.
Ind vū dat dese engelen meist byr
 nen yn der leiffden got. Ind van
Johannes is alsus geschreuen Helias
 is op gestanden als eyn vuur) want
 he quam yn dem geiste ind yn der
 craft helve. Ezo dem anderen mail
 hadde he dat ampt der engelen ge
 noempt cherubin Cherubim is also
 vil gesproche als volheit der konst.
 Alsus ouch Johānes wirt gheschre
 der lichtdrager als yn job geschre
 uen steit) wāt he was dat ende vā
 der nacht der vnrissenheit. Ind dat
 begyn des liches der gnade. Ezo dem
 derde hadde he dat ampt der engelen
 de genoempt sint thron) want yr
 ampt is dat sy ordelē. Alsus is ouch
 geschreue vā Johānes) dat he strayffde
 herodes ind sprach) Die in is neit ge
 burlich) zo havn dyns broder wylt.
Ezo dem vierde hadde he dat ampt der
 engelen genoempt dominationes
 dat bedudet herschaffre. Ind dē le
 ren vns we wir henlich gebruche
 solle zo vnsen vnderlassen. Ind al
 sus ouch yn deser manere hadde J
hānes dat gemeen volck lief) ind dē
 konige vortē in. Ezo dem vūste hadde
 he dat ampt der engelen genoempt pr
apatus dat is furstedom) ind dē le
 ren vns we wir enverdict) sullen
 dorn vnsen ouerste. Ind Johānes
 sprach vā ym selue) der van der erde
 is der sprich van der erde. Mer vā
epūs sayt he alsus) der van den he
 mel kompt der is bouē all. Jch in by
 neit wendich zo vntbyn) dē vnrerne
 van sime schoen. Ezo dem seste hadde

he dat ampt der engelen de genant
sint potestaten dat sint de mecht
tigen engel. durch de so worden
betwungen de diuelen dat si yn
neit in mochten schaden der nige
huliget was. He betwank sy ouch
van ons do he ons schyckte zo der
doiffen der penitencien. **Ho dem**
seuenden maal so hatte he dat
ampt der engelen genant vn-
tutes dat sint de trefstige en-
gel. **Ind dese doyn de myrackle.**
alsus ouch. **Johannes** dede grosse
myraket yn ym seluer want
gros wonder was dat dat he velt
honych ind houspruge ass ind dat
he geteyt was myt camreels har.
Ho dem echten so hatte he dat apt
der erengelē als he ons vnedek-
te ind offenbande grosse dyngē
als sint de dyngē de zo unser erloe-
sunge horte do he sprach. **Siet dat**
lamp gotz dat aff nynt de siude der
werlt. **Ho dem ix hatte** he dat ampt
der engelen als he bottschaffe de
clerme dyngē als da sint de dyck
de da hoeren zo den seden sprech-
end alsus. doet penitencie ind
so neket uch dat nych der heme-
len ind als he sprach nemant in
wilt quetzen. **Ho dem andere**
zo hatte **Johannes** getzuychnys
van dem son gotz als matheus
beschryuet yn dem **xj capittel** da
in xpūs menchuelidich ind wū-
derlich pryst ind vnder anderen
worden so spricht he also. **Wnder**
den soenen der wyue so in stopnt
geyn grosser op dan **Johannes** bap-
tista. **Ho dem derden** hatte he ge-
zuychnys van dem hulgen geiste.
als he sprach durch syne vaders
mont. **Ind du kynt salt** gehensche

werden eyn pphete des alre hoig-
sten **Ho dem andere** hatte syn hullich
getzuychnysse van den engelen
als yns **lucas** beschryfft yn syne
evangelij **capittel** dar in der engel
menchuelidich pryst ind zout
van wat grosser erbidich **Johannes**
was vur gode do he spricht wat
he sal gros syn vur dem here. **Ind**
van wat grosser hullichheit dat he
was by ym seluer als he spricht
he in sal neit dryncke wyn noch
andere dranch der drucke machyt
ind yn syne moder lyue sal he er-
vult werde van dem hulge geiste
Ind ouch zoute der engel van wat
grosser nutzich dat he was zo syne
nyeste als he sprach. **Ind he sal** vil
kynder van ysrachel bekerē zo yrem
here ind zo yrem gode. **Ho dem der**
den so hatte he getzuychnys syne
hullichheit van de mysche als van
syne vader ind van syne nabure
als sy sprache. **Wer meyntu dat**
dit kynt syn sal. **Ho dem vierden**
so myrcket men **Johannes** loff vfi
den gauen want he hatte gyfte
do he yn moder lyue was ind do
he quam vfi moder lyue. **Ind yn**
dem vortgange yn deser werelt
ind yn dem evigange van deser
werelt. **Do he was yn syne mo-**
der licha do hatte dry wonder-
licher gauē vā gracie ind gnade.
De erste gracie was dat he yn syne
moder lyue gehulget wart ind dar
vm was he hullich. **Se he geboren**
wart. **Jheremias** saut yn syne ens-
te **capittel**. **Se ich dych maichte yn**
dem licha so kant ich dych. **Ind se**
du vfi dem licha quemes so hilly-
gede ich. **De ander gracie** was dat
he pphete vfi yn dem licha als do
he vfi vrouden sprant yn syne

moder lyue mid bekente dat der
gotz son by ym was **Guldemont** wil
zouen dat he mere is dan eyn
pphete mid spricht alsus eyn pphete
yutfenget de pphete om de verdies-
te van guede leue mid va gelouue
Is dat neit also dat emant ee eyn
pphete sy dan he eyn wysche wez-
de **Fleyu** Ind om dat it eyn gewoe-
de was dat men de ppheten plach
zo salue. so saluede xpūs johānes
yn eynē pphete als maria elzabeth
grouzde na dem als johānes gul-
demont schryuet yn desen wor-
den / **D**ar om dede xpūs maria
elzabeth grouwē om dat die
rede de da quam vsj der moder lach
am dar xpūs onse here yn was
gaen soude zo elzabeths oeren
zo johānes mid dat he in da myt
saluen soldē zo eynē pphete **D**e
drytte gracie de johānes hatte
was dat he durch syne verdies-
sime moder gaff den geist der
pphete. **J**ohānes guldemont wil
zoune dat johānes nyere sy
dan ey pphete mid spricht alsus
wilcher van de ppheten als he
eyn pphete was mochte machē
eynē pphete. **H**elyas saluede he-
lezeuā yn eynē ppheten. mer
he in gaff ym geyn gracie zo
pphetiere. **M**er johānes als he
yn syre moder lychā was. so dede
he yr zo wyssen dat der son gotz
zo yr quam mid he dede op yren
mont in de woerde der bekētenysse.
op dat sy bekēte des geens wdicheit
wilchs personen sy neit in sacht mid
sprach. **W**ar va komt mir dat dat
de moder mys here kupt zo myr. **I**n
dem vsgange va der moder lychā hat
als he gebore wart hatte he ouch
dry gauē der gnade want syne

gebornt de was wonderlich. **S**y was
hullich mid vrolich. **S**y was wonderlich
mid dar ym in hatte sy geyn gebrech va
vmacht. **S**y was hullich dar ym was
sy sonder mysdant der sude. **S**y was
vrolich dar ym was sy sonder schryve
der unselich aenster willhelu schryfft
dat men sent johānes gebort viert
om dry sachen. **D**e eerste om dat he
gehulget was yn moder lyue. **D**e
ander om de werdicheit des amptes.
want he quam als eyn lichtdrager
mid verkundichde mid botzschaffde vns
zo dem eerste dat ewyge licht mid de
ewyge vroude. **D**e derde om de blyt-
schaff de in syre gebort was. want
der engel hatte gesproche. **I**nd vil
mysche sülle sich errouwen yn syre
gebornt. mid dar ym is it geboerlich
dat ym vns ouch errouwe yn syre
gebornt. **I**n dem vortgange der werlt
hatte he ouch mencherley gauē. mid
hie yn werde offenbar sy ouergāde
mencherhande gauē der gnaden. wāt
he hatte de volkomelheit alre hulgen.
want he was ey pphete do he sprach
der na mir komen sal is vut mir ge-
macht. **H**e was ouch me dan eyn
pphete. do he cristus myt dem vnger-
wysde. **H**e was eyn apostel want
he was va gode gesant. **A**postel is so
vil gesacht als gesant. **H**e was ey
merteler. want om de gerechtich
starff he. **H**e was ouch eyn cofes-
son. want he bekante mid in loute
neit. **H**e was eyn junffrauwe wāt
omb sy reynpheit so wirt he ge-
nant eyn engel. **M**alachyas der
pphete spricht yn syne zweyden
capittel. **S**eyt ich senden mynen
engel vut dyne angesichte. **I**n
dem vsgange van deser werelt hat-
te he ouch dry gauen want he
was eyn vuerwyllich merte-
ler. want dar myt verkreich he
de krone der märtelen. **H**e is
ouch gesant als eyn kostlich bodē
want den genen de yn dem vut

van sijre predica-
cien

geborge der hellen waren) den brach-
te he eyn loueliche botzschaff dat
was van xpus vns heren zokomst
ind van yre verloesunge. Ind syn
vhsigant was seer eulich verhauen.
want van den gemen de zo dem vur-
geburch der hellen vopren) so vnyrt
men yn der kyrchen alleyne syn vsh
vart. **E**zo dem vuyfften so myrcket
men synen loff ind dar van setzet
der engel vier dynt sprechende al-
sus. He sal vil konder van ysrahel
bekerem zo dem heren yrem gode.
Ind he sal vur ym gapy yn dem ges-
te ind ouch yn der cracht helve dat
is) he sal na volgen yn der vrucht
yn der ordynantien) yn der cracht
ind yn dem ende. **C**hie is zo myr-
ken dat johannes predicacien oer-
uelich was vmb dryverley dyng-
want he pretgede vuyrluch) ernst-
lich ind wyslich. **V**uyrluch dahe
sprach geslechte der slangen wer-
haut uch gelenet zo vleyen den zo ko-
menden horn. Ind dese vuyrcheit
was vntfenget myt lieffden want
he was eyn bynnende lucht) ind dar-
vyn spricht herempas yn sent jo-
hannes persoen) der here haut
gesatz mynen mont als ey schayp
siuert. **D**ese vuyrcheit was yn
derwesen myt der warheit) wat
he was eyn bynnende lucht als
sent johannes yn dem ewangeli-
um spricht yn dem vuyffde ca-
pittel. In haut gesant zo johanes
ind he gaff getzuynenysse van
der warheit. **D**ese vuyrcheit
wart geleyt durch de vnder-
scheidenheit ind durch de kunst.
Ind dar vmb gaff he de scharen
ind den rytteren ind den sunde-
ren eyn sunderlich gesetze ey-
me eicklichen na synre stante.
Dese vuyrcheit was vast ind
volstendich) want he pretgede
so stantthastlich) dat he dar

vmb syn leuen verlor. **D**ese
vier punten sal hayn de byn-
nende guotheit na dem als
sent bernardus setz alsus
sprechende. **D**yn begerte sal
vntfengen de lieffde) de war-
heit sal sy vnderwyssen) ind de
konst sal sy regieren) ind de
stantthasticheit sal sy vestige.
Eom anderen so pretgede
johannes ernstlich) want vil
lude bekerden sich vsh synre
predicacien) want he pret-
gede myt den worden durch
stedicheit der lerunge) ind myt
exempelen durch hyllicheit syns
leuens. **H**e pretgede ind beken-
de dat volck durch synre d verdien-
ten ind durch syn vnyngge gebet.
Ezo dem derden mail so pretgede
johannes wyslich) ind de wys-
heit synre predicacien was yn
dryn punten. **E**zo dem eerste
yn dem dat he gebruyche der
drouyngyn) op dat he ver-
verde de quaden sprechende al-
sus. want eyzont is dat byel
gesat an de wortzel des boums.
Ezo dem anderen mail so was
syn predicacie wyslich yn
dem dat he gelouffde grosse
geloeffenysse dat he de gueden
an sich trecken moichte spreche-
de. **D**oet penytencie) want
dat vythe goz is uch neken-
de. **E**zo dem drytten mail
was he manverlich yn pre-
dicacien) vmb dat he de myd-
delbar lude brengen soude
allentzelen. **E**zo der volko-
menheit. Ind dar vmb laut
he den scharen ind den offen-
baren

sunderen yñ den ritteren lichte juck op dat sy daer nae zo groisser dinge verheffen worden. Den schaven beuat hey dat sy die wercke der barmherticheit doen soldē. Den genen dye offenbair sundliche nerynghe deden. beuat he dat sy sich huedē solden van ongerechtigheit guede. Den rittere predichre he dat sy niemant verstoissen en soldē. noch niemant gewalt doen. mer dat sy sich solden laissen genuegen mit eijrem loen in zoldij. **H**ier is zo mercken dat sent johannes euangelist op desen dach starff. Mer dye hyllighe kyrch hait ordiniert synē dach zo vieren des derde daghes nae kerstmisse. want dae wart syn kyrch gewyet. **I**nde sente johans baptisten heech tyt van synre geboert blyuet in eijrem daghe. ind dat en is geyn wonder. want dese dach was vast ghemacht ynd bestediget van dem engel durch dye vrouwe der geboerte. Mer daer vys is niet zo meiner off zo predigen. dat sent johans euangelist gewijchen sy sente iohes baptisten. als der mynre dem groysse. **W**ant yt en is niet geboerlich daer aff zo disputieren. welke van yn d' groysse sy. als ouch mit eynē exempel van gode verzoent is. **W**ar mē lieft dat twee doctoren waren in d' hyllighen geschrift. ynde eyn van den prees meer sente iohes baptist. ind der ander prees meer sent iohannes euangelist. **O**p dit soe berieffen sy eyn groysse disputacie. ynde eyn yghelich van yn beiden der was neerstich ynd vliissich zo vinden sachen ynde reden daer he synen iohann meest mede prijsen ynd voortsetzen moechre. **I**nde dae der dach der dis-

putacien quam. soe offenbairde sich eyn yghelich van den hylligen synē lieffbauer yñ sprach. **W**yr syn wail eyns in dem hymmel. endisputiert van vns niet in der eerden. **S**oe offenbairde dye doctoren der eyn dē anderen syn visioen ynd ouch dem volck. ynd sy dancken ynd louede alle gode.

Eyn Exempel.:

Paulus der dye geschichte yñ dye dait der lombarden beschrijft eyn diacken der kyrchen van rome ynd eyn monich vā sent **Benedictus** orden. doe hey op eyn tyt dye kerzen soldē wyen. soe wart he heisch in der kelen. Mer op dat ym syn stemme weder komē soldē. soe machte he in sent iohans cere eyn hymnus off eyn ghesanct. **U**t queant lapis. **I**nd in dem beginne soe bat he dat ym syn stēme wede genē worde als sy zacharias weder gekomē was. **J**ohes keleth schrijft dat erlige mynsche vergaderē beenre van doede beeste. yñ sy verkerner sy op desen dach. in dat is vñ zwae sache. **D**ie eyn sache is vñ zo halde dye alde ghewoente. **W**ant yt syn erlighe beesten die men drachē heist dye in der lucht vlieghe. ynd in dē wasser swemmen. ynde in der eerde wandelen. **D**ye welke beesten als sy bewijlen in der lucht wandelden soe worden sy beroert zo onkuysscheyden. ynde sy liessen vallen van der onkuysscheyt venijn in dye putzen. ynde ouch in ander vliessende wasser. ynde dair aff quam eyn dootlich jair. **S**aer vñ was daer tegen geuondē. dat men van den beent der dieren soldē machen eyn grois

vuyt. op dat der roych hier aff sul/
che dyer verlagen solde. Inde vm
dat dit sunderinghe tzo desen tzi/
den geuel. daer vm halde dit noch
erzlige lude. Die ander sacht is vm
tzo betzeichen dat sent iobans been
re veebernt waren van den hey/
den in der stat Sebaste. **W**en
draghet ouch kenede vactelen. wat
iobanes der was eyn kenede lucht
ynde luschende. Hier vntrint soe
wender men dat rat. want die son/
ne gaet als dan neder nae eijre loif
Vm tzo betzeichen. dat dat gerucht

van iobannes den men vur
christus hielt solde vermyn/
ret werden. nae dem als hey
selifs gerzuy chems gaff. doe he
sprach. Ich moes werden ver
mynret. ynde hey mois wais/
sen. Dit is ouch betzeychent
nae dem als Augustinus spr
icht in eijre gheboerte. Want
vntrint sent iobans misse. be
gynnen die daghe tzo kortzen
ynd vntrint kerstmisse zo la/
ghen. Dit is ouch betzeychet
in yrem doit. wat christus ly/
cham wart in de cruytze ver/
hauen. ynd iobannes lycham wart
vermynret van dem heffde.

Eyn Exempel.

Paulus der historie schrijver
der lombarden der schrijft.
dat Korbarich der koeninc
van lombarden was begraven in
groisser eerlicheyt ynd mit veel tzi/
rait neuen sent iobannes baptisten
kirch. mer durch gyricheit wart eyn
re getrect. ynd groeff yn op by na/
chte. ynde nam all dat guet. Inde
sent iobannes verscheen yem ynde

sprach. Wie bist du soe loen tzo ghe
neechen dem ghenen dat myr beuae
len was. Su sals nummermeer in
myn kyrche moeghen komen. Inde
dat geschiede also. Want wannere
hey in die kyrche wolde gaen. soe wa/
ert hey geslaghen aen syn kele. als
of hey van eynem starcken vechter
geslagen were. ynd alsus moeste hey
achter waert keren.

Die legende van sent Iobannes ynd Paulus merckern

Iobannes ynd
Paulus waren co/
stancien Constanti/
nus des keyfers doch/
ter dye eijrsten an eij/
rem hof. Tzo den tyde hadde ge/
wonne dat volck van Sitchien dat
lant van Denmarc ynd Tracian.
Inde men solde senden teghen dit
volck den leyder des volcks va ro/
men. genoempt Gallicanus. soe he
gheerde he dat me ym vur synen loen
ynd vur syne arbeyt gene solde tzo